

MAGYAR MŰSA.

Költ Bétsben 16. Januáriushan. 1788.

*Kárhágóban a' Festést nézegető Eneásnak Le-irása
a' 463. versnél.*

Meg-áll; és könyvei-fzeméből ki-esnek:
 Ugyan van-é oly hely, így szól Akhátésnek,
 Van-é vagy edgy Ország, 's vajon melyik vólna,
 Nyomorúságinkról a' mely már nem szólna?
 Nézd Priámuft; bizony itt-is van ám bére
 A' Virtusnak itt-is érdem a' testvére:
 Nézd a' nyomorúltat minden meg-könyvezi,
 'S edgyik sziv a' másik sebét meg-érezí.
 Ne fély, még ez a' hir dolgunk fegetheti
 Így szól, és a' festést soká nézegeti.
 Sohajtás és nyögés páradzik-ki száján,
 Könyvek árvizei fojnak-le órczáján;
 Mert láttya' hogy Trója körül itt szállannak
 Görögök, 's nyomokban Trójaiak vannak.
 Amott fut a' fáradt Trójai Nép a'jja,
 'S közel a' bokrétás Akhilles farkajja.
 Itt nem meszse öntvén könyvei záporát,
 Meg-esmeri Rhézus feje' szin sátorát,

E

Melyet

Melyet Diomédés leg-első éjtszaka

Szörnyű vér-ontás közt holt testel meg-raka

'S el-hajtá, bé-rontván a' fel-vert fátorba

A' drága Lovakat a' Görög Táborba,

Még nem-is tudták a' Trójai fű-izét,

Meg-sem kósthathták a' Xanthusnak vizét.

A' gyermek Tróilus van által-ellenbe,

Fút szegény ki-szálván Akhilleffel szembe.

Egyenetlen harc ez: nints már meg fegyvere,

Hurczolya sebessen nyargaló szekere,

A' port lineázza fordulván le-felé

A' dárda, Akhilles melyet hajtot belé;

Fejével hajai mind a' Földön úsznak,

Kezéből a' gyepők még-is ki-nem csúsznak.

A' borzas Trójai afzszonyok azomba

A' boszszús Palláshoz mennek a' Templomba,

Viszik a' palástot fejeket le-sűtvén

Szomorún, 's mellyeket ökleikkel ütven.

Pallás el-forditni magát igyekezi,

És mérges szemeit a' földre szegezi.

Trójánál Akhilles Hektort meg-hurczolja

Háromszor, 's holt testét atyának árulja.

Nyögő sohajtási itt ki-buzdulának

El-nyert fegyvereit látván baráttjának.

Látván holt testét-is; 's Priamust a' Görög,

Priamust a' Görög előtt hogy könyörög.

*Virgilius Aeneisének kezdete, melly edgy más vala-
kitől iratik.*

En! a' ki ez-előtt pásztóri éneket

Vékony spon jádzék: végre a' berkeket

El-hagyván, tanítám a' szántó földeket
Mint mivellyék: Most már szörnyebb eseteket
Fegyvert énekelek, 's edgy Vitéz úttyait
Ki, hogy el-pufztiták Tróját 's határjait,
Sok baj közt folytatá bús vándorlásait,
Mig *Laviniumnak* érheté partyait:
Földön és tengeren való bujdosztában,
Rútúl hányá *Juno* mérges ráncorában,
Gyakran vólt ő csak nem az halál torkában,
Gyakran hordozta ő életét markában:
Hadban-is szenyvedni eleget kellett,
Mig Olasz-országban váraft épithetett,
A' melly városból-is, hogy rendben vétetett,
A' fényes Róma vett osztán eredetett.
Musám mond okait nékem mostanába,
Mi vétkéért esett *Juno* haragjába,
Mit fajnált a' *Júnó*? min dúlt fúlt magába?
Illy ráncor tarto-é az Ég valójába?
E' kegyes embernek vallyon mi vólt tette,
Hogy *Júnó* magának mint edgy tárgyúl vette,
Mennyi fáradságos munkán vesztegette,
Már ez bizony hoszszas 's mélly harag felette.
Vólt edgy régi város hitták *Kárhágónak*,
Tyrusiak lakták jobbágyi *Didónak*,
Gazdag hely, tartatott nagy hadakozónak,
Itt állott fegyvere 's szekere *Júnónak*:
Mondgyák, hogy az egész földi kereksegen,
Leg-inkább kapott vólt ezen az helységen,
S' azon igyekezett már akkor-is régen,
Hogy ezt tegye Urrá minden nemzettségen,
De minthogy tudta jól a' Párkák szájából,
És a' történendő idők laistromából,

Hogy olly nép szármozna a' futott Trójából,
Melly azt fel-forditná fúndamentumából :

Ez az nép idővel igen nagyra menne,
Sok Országot birna, nagy hadakat tenne,
Mindenütt a' hól jár győzödelmet venne,
'S *Lybiának* végső pufztitója lenne.

Ettül félvén azért, 's azt-is mind magánál,
Tartván, mi lett régi hadakozásánál,
Mellyet a' kerengő *Simois* partyánál,
Kedves Görögiért viselt vólt Trójánál.

Más rákoraitis elméjében hagyta;
Hogy Páris az arany almát másnak adta;
Hogy *Zeus Ganymédest* mint Sas fel-ragadta;
Mind eszében jutott, 's majd epedt miatta.

Fel-lobbanván azért lángja haragjának,
Kevés maradványit, a' kik még valának
A' Görögök és az *Akhilles* kardjának,
Partyátúl el-tiltá szép Itáliának :

Sok esztendőknek lett addig el-folyása,
Mig e' szegény népnek illy hanyattatása
'S tengerrül tengerre való vándorlása
Tartott: illy bajjal lett Róma fúndálása.

Allig hagyták még-el a' Siciliait,
Örömmel hasítván a' tenger habjait,
Midőn *Júnó* még-fem felejtven gondjait,
'S szivén tartván régi sebe fájdalmait :

Mit! ugymond el-állyak szándékom tzellyátúl,
'S meg győzettefsem-é *Anchises* fiátúl?

Nem hajthatom-é-el én Itáliátúl,
Ezt a' kevély Királyt valamint Trójátúl?

Ugy de az időknek más foly futamába:

Ah! *Pallásnak* vólt-é vallyon hatalmába,

Hogy

Hogy ő meg-égesen, 's az tenger gyomrába,
Temelsen fok Görög hajót ráncorába:
Azonban ezt *Pallás* valamint fel-tette,
Edgy *Ajász* vétkéért meg-is tselekedte
Jupiter köveit menyköveit vette,
'S az hajókat öfzve törte, 's el-vesztette:
'S hogy *Ajász* fúldoklott mérgén a' sebeknek,
'S mellyébül akádt a' füstét a' tüzeknek,
Fel-kapá szárnyain a' fergetegeknék,
Es mérgében fujtá a' kemény köveknék.
'S én ég Királynéja, én ég ditsősége?
A' nagy *Jupiternek* Húga, 's Felesége?
Hány esztendőig nints hadaimnak vége?
Tsak *Júnón* patzkazé az ő ellensége?
Ha én ezt mind tsak így engedem el-menni,
'S nem kívánok edgyízer boszszu-álló lenni:
Ki-fogja nevemet nyelvére-is venni?
Ki-fog oltáromon áldozatot tenni?
Lángozó szivének fel-lobbanásába,
Illyeket forgatván 's forralván magába,
Megy mindgyárt mint a' tűz mord *Æoliába*,
A' felhők, a' jegek, 's szelek hazájába:
Itt lakik Királya a' fergetegeknék,
'S a' mint hofzszas folyta vagon a' hegyeknek,
Edgy temérdek nagy barlangjában ezeknek,
Dühöségét fogva tartya a' szeleknek;
Azok boszkonodván barlangjok mélyébe,
Nagy dörömböléssel bögnék tömlőtzebe:
Æolus Király ül királyi székébe,
'S engeszteli őket haragjok mérgébe.
Ha nem tselekedné ő éztet azokkal,
'S kényyekre engedné nyargalni szárnyokkal,

El-

El-ragadnák talám dühödt szándékokkal
 A' földet, a' tengert, 's az eget magokkal:
 De ennek *Jupiter* jó elejét vette,
 Ettől tartván, őket tömlőtzebe vetette,
 'S edgy nagy irtoztató jukba rekesztette,
 Iszonyú hegyeket építvén felette:
 És tettzett Királyt-is nékik állítani,
 A' ki őket tudná zabolán tartani,
 M kor szükség volna le-tsillapítani,
 'S mikor parantsolnák kiis bótsátani.
 Kihez *Júnó* így szól: Az Istenek Attya
 Hatalmadban adá, hogy szád edgy szószattya,
 A' szeleket a' mint meg-zabolázhattya,
 Ugy tettzésed szerént fel-is lázaszthattya;
 Edgy gyűlölséges nép, im! látod magad te,
 Tróját hajón vízfi, 's az igyekezete,
 Hogy azt az Olaszok határin tegye-le,
 Vefs azért olly gátlást, hogy ne-vihesse-be.
 Dúlj fúlj minden hajót törj apró darabba,
 Hánd széllyel testeket 's temesd-el a' habba;
 Van kétszér hét Nimphám, a' leg-fórmásabba
Dejopéja tiéd: meg hitt lehetsz abba
 Ily érdemeidért örök Feleséged,
 Ő léfzen, ő téfzén idő múlván téged,
 Gyermekek attyáva: 's törtéfvén inséged,
 Ő léfz bá ofzlatód ő gyönyörüséged.
 E' szókra *Æolus*; mit kívánnny próbálni,
 Néked kell Királyné azt jól meg-visgálni:
 Az én tiszttem pedig tsak abban fog álni
 Valamit parantsolsz, kéfz léfzek szólgálni.
 Ugyan-is hogy Király névvel neveztetem,
 Hogy vagyen *Zeus* előtt edgy kis betsületem,

Hogy én-is asztaltok mellé ültettetem,
 Mind ezt egyedül tsak néked köszönhetem.
 Így szólván 's meg-döfvén az hegyet bottyával,
 A' melly kaput nyitott kemény szúrásával,
 Ki-rohantak azon a' fzelek forjával,
 Szárnyoknak ifzonyú tsattogtatásával:
 Ordít *Eurus* 's *Nothus* már a' több fzelekkel,
 Omol *Africus*-is a' fergegeekkel,
 'S a' mint a' Tengernek estek feregeekkel,
 Fel-fordíták aztat majd tsak nem fenekkel.
 A' rémült hajók sifongáshoz fognak,
 Rettentő lárma van, 'fűrögnek forognak,
 Zugnak a' Vitorlák, a' deszkák ropognak,
 A' kötelek rútvál dongnak, 's tsikorognak:
 Űl merő éjtszaka a' tenger színén már,
 A' fetét köd eget, nap-fényt, 's mindent el-zár,
 Sűrűn dörög az ég, szapora villám jár,
 Ki-ki retteg, ki-ki bizonyos halált vár. N. T.

Ezen versek nem azért küldettettek meg, hogy az kik *Virgilius* fordításában foglalatoskodnak, munkájokat abban hagygyák azon gondolatból, hogy mi szükség annak annyi fokszori fordítása? ugyan is mentül többen fogják ezen nagy Poétát fordítani, annál több hasznot reménylhet abból Nemzetünk: De az-is bizonytalan, ha ezen most meg-küldött fordítás fog-é még továbbra-is terjesztődni.

Edgy már meg-nőszött éretlen Ifjúhoz, ki maga néhai édes Attya jó Baráttjának atyai oktatásit megvetvén és annak jótéteményiről el-felejtkezvén, görömbául fenyegetődik.

Háládatlan Fiú nem szégyenled magad ?

Hogy a' görömbe név majdan reád ragad,

Min-

Minden okos ember meg-vét és meg-tagad,
Ha fenyegetéssel a' szived így dagad.

Tudd meg, hogyha tulálsz az úton, ki-térek,
Inkább kerüléssel hosszabb utat mérek
Magamnak, de hozzád hasonlót igérek,
Ki meg-tántzoltafson, 's úgy én haza érek.

Többet-is láttam már ki ifjú korába,
Vakmerőn viselte magát mint edgy kába,
'S nem hitte, hogy a' Vén hághatna nyomába,
Mig kötelet néki nem vetett nyakába.

En ugyan tégedet szánlak, nem kergetlek,
Szeles sútásodért, tsak meg sem nevetlek,
Sőt mikor el-fáradsz, akkor le-fektetlek
Nyúgodni, mint Atya, mert még-is szerezlek.

Sok vólt már eddig-is, ne töltsed forróbban
A' vizet nyakadra, sőt gondold-meg jobban,
Ki vagy? majd az orczád piruláfsal lobban,
Ha fel-eszmélkedel szived-is meg-dobban.

Meg álly Eötsém *Pista*, ez-után-is léfzek
Jó-akaród, 's mondom indulatim kéfzek
Néked meg-engedni, mert még minden réfzek,
Bennem úgy mozdúlnak, hogy veled jól téfzek.

Halgafs és ne mozdúly, tölem e' tanátsot
Ugy vedd, mint kis gyermek a' mézes kalátsot,
Mert ha fzeleskedel, mások a' korbátsot,
Reád hányják, firva fzeded a' forgátsot.

És ha még tovább-is a' lenne fzekefod,
Hogy más alá bátran a' vermeket áfod,
Magad bele dülvén, tulajdon rováfod,
Ott kezedbe kerül, így végzed futáfod.